

УДК 347.73

*С. О. Ніщимна***ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ**

Сучасний етап розвитку держави характеризується підвищенням ролі держави в системі управління економікою, посиленням боротьби з корупцією та правопорушеннями в економічній сфері. Тому об'єктивно зростають значення та роль фінансового контролю.

Фінансовий контроль є одним з найбільш важливих важелів управління фінансовою системою, оскільки економічна політика держави здійснюється за допомогою фінансово-кредитних інструментів. На сучасному етапі фінансовий контроль переживає значні зміни, що пов'язано з принципово новим характером товарно-грошових відносин, розвитком різних форм власності. Сьогодні відбувається процес розмежування повноважень між органами державної та місцевої влади, тому досить гостро стоїть питання визначення завдань та функцій різних контрольних органів представницької, виконавчої гілок влади та органів місцевого самоврядування.

Метою статті є з'ясування ролі фінансового контролю як складової фінансової діяльності держави та місцевих органів влади, окреслення основних функцій органів державної влади та місцевого самоврядування при його здійсненні.

Одним із головних напрямів діяльності органів державної влади є контроль за різними сферами суспільного життя. Будь-яка держава світу не може ефективно функціонувати, здійснювати притаманні їй функції та виконувати поставлені завдання, якщо вона не забезпечена фінансовими ресурсами.

Одним із засобів забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів держави та місцевих органів влади є фінансовий контроль, завдяки якому забезпечується зворотний зв'язок між запланованими та досягнутими результатами. Е. О. Вознесенський наголошував на взаємобумовленості фінансового контролю та фінансової діяльності [18, с. 43].

Контроль держави та муніципальних утворень в галузі фінансів, фінансових відносин отримав у науці фінансового права назву «фінансовий контроль». Наявність фінансового контролю обумовлена необхідністю практичної реалізації функцій фінансів: розподільчої, регулюючої та контрольної [22, с. 135].

Фінансовий контроль є результатом дії економічних законів, тобто необхідністю здійснювати нагляд за суспільним виробництвом і розподілом продуктів, раціональним використанням трудових, матеріальних, грошових ресурсів. Він скерований на забезпечення розвитку суспільного та приватного виробництва, охоплює виробничу і невиробничу сфери, втілюється завдяки діяльності державних органів [20, с. 81] і місцевих органів влади.

Фінансовому контролю відведена особлива, координуюча роль, яка охоплює комплекс тих суспільних відносин, що виникають у сфері фінансової діяльності держави та місцевих органів влади, тобто у процесі формування, цільового розподілу та ефективного використання певних фондів коштів.

Фінансовий контроль будучи однією із завершальних стадій управління фінансами, невід'ємною складовою фінансової діяльності держави, місцевих органів влади та необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами може розглядатися в декількох аспектах:

- як контрольна функція фінансів;
- як один з видів державного контролю;
- як діяльність різних контролюючих органів та система їх нагляду;
- як функція системи управління фінансовими відносинами;
- як сукупність заходів, які проводяться контролюючими органами.

Складність розуміння фінансового контролю зумовлена складністю самих фінансів. Існування фінансового контролю об'єктивно зумовлено наявністю контрольної функції, яка притаманна фінансам. Як інструмент формування та використання грошових доходів і фондів, вони об'єктивно відображають хід розподільчого процесу. Ця функція проявляється у контролі за розподіленням валового внутрішнього продукту по відповідних фондах і витрачанням їх за цільовим призначенням.

Фінанси є основою суспільної діяльності в будь-якій сфері, відображають її матеріальну результативність, а фінансовий контроль відображає процес руху фінансових ресурсів, починаючи зі стадії їх формування, що необхідно для початку здійснення діяльності в будь-якій сфері публічного життя, і завершуючи одержанням фінансових результатів цієї діяльності.

Контрольна функція фінансів проявляється через багатогранну діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування. Фінансовий контроль охоплює своїм впливом суспільні відносини, що виникають у сфері фінансової діяльності, тобто у процесі формування, розподілу та використання коштів [23, с. 38].

Контрольна функція фінансів є властивістю самих фінансів і виступає базисом фінансово-контрольних правовідносин, а фінансовий контроль є діяльністю відповідних органів і організацій, що його здійснюють [19, с. 80].

Сутність фінансового контролю полягає в тому, що суб'єкт управління фінансами здійснює перевірку того, як об'єкт, що управляється (державний або місцевий орган, бюджетна організація, підприємство будь-якої форми власності), дотримується законодавства.

Значення фінансового контролю проявляється у перевірці: по-перше, дотримання встановленого правопорядку в процесі фінансової діяльності органами державної та місцевої влади, підприємствами, установами, організаціями, громадянами та, по-друге, економічної обумовленості та ефективності дій, що здійснюються, відповідності їх завданням держави та місцевого самоврядування. Таким чином, він є важливим способом забезпечення законності та доцільності сучасної фінансової діяльності.

Фінансовий контроль покликаний забезпечувати законність і *фінансову дисципліну*, під якою розуміють сукупність вимог, установлених законодавством щодо функціонування фінансового механізму держави і обов'язок дотримуватися їх усіма учасниками фінансових правовідносин [20, с. 82].

Отже, *фінансовий контроль* — це регламентована правовими нормами діяльність державних, місцевих та інших публічних органів за фінансовою діяльністю всіх суб'єктів господарювання з перевірки своєчасності й точності планування, обґрунтованості і повноти надходження коштів у відповідні фонди, правильності та ефективності їх використання [20, с. 82].

Фінансовий контроль можна розглядати у двох аспектах:

1) як суворо регламентовану діяльність спеціальних контролюючих органів за дотриманням фінансового законодавства та фінансової дисципліни всіх суб'єктів господарювання;

2) як невід'ємний елемент управління фінансами та грошовими потоками для забезпечення доцільності та ефективності фінансових операцій [25].

Фінансовий контроль здійснюють органи загальної та спеціальної компетенції: органи держави, місцеві органи влади та система уповноважених органів.

Суб'єкти фінансового контролю поділяють на дві групи: контролюючі органи та підконтрольні суб'єкти. Контролюючі органи здійснюють свою діяльність, виступаючи від імені держави або місцевих органів влади, тобто здійснюють публічний інтерес та мають владні повноваження. Їх компетенція та завдання контролю чітко визначені законодавством.

Об'єктом фінансового контролю є фінансова діяльність підконтрольного суб'єкта щодо доцільності, ефективності та цільового використання коштів, матеріальних засобів, правильності ведення документації, дотримання законності тощо.

Дискусійним на сьогоднішній день залишається питання про належність фінансового контролю до Загальної або Особливої частини фінансового права. Як зазначає Е. Д. Соколова, норми, що регулюють бюджетний, податковий та інші види контролю, мають бути виділені з відповідних структурних підрозділів Особливої частини та об'єднані в єдину структуру з нормами Загальної частини, що регулюють фінансовий контроль, і зайняти відповідне місце в Особливій частині курсів фінансового права [22, с. 154]. Інші дослідники пропонують або поділити зміст фінансового контролю між цими частинами [21, с. 127], або взагалі перенести інститут фінансового контролю до Особливої частини, оскільки він є постійно працюючим у державі механізмом фінансово-правового регулювання [17, с. 106; 20, с. 81].

Органами фінансового контролю (контролюючими органами) є органи, до компетенції яких входять контрольні функції та органи, спеціально створювані для здійснення контрольних функцій щодо підконтрольних суб'єктів з метою перевірки стану дотримання ними фінансового законодавства.

Усі органи фінансового контролю в Україні можна класифікувати за компетенцією:

— *загальної компетенції* — органи, фінансовий контроль для яких є лише частиною повноважень, тобто не є основним напрямом діяльності;

— *спеціальної компетенції* — органи, спеціально створені для здійснення фінансового контролю;

за рівнем:

— *загальнодержавні* — розповсюджують свої повноваження на всю територію держави;

— *місцеві* — мають фінансово-контрольні повноваження в окремих адміністративно-територіальних одиницях тощо.

Повноваження **Верховної Ради України** в галузі фінансового контролю базуються на нормах Конституції України, Бюджетного кодексу України та Податкового кодексу України.

Згідно ст. 85 *Конституції України* до основних повноважень Верховної Ради України у галузі фінансового контролю належать:

— прийняття законів;

— затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього; контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання;

— затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням;

— призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України за поданням Президента України;

— призначення та звільнення половини складу Ради Національного банку України;

— здійснення парламентського контролю.

Стаття 109 *Бюджетного кодексу України* визначає повноваження Верховної Ради України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства:

— визначення бюджетної політики на наступний бюджетний період;

— розгляд проекту та прийняття закону про Державний бюджет України;

— внесення змін до закону про Державний бюджет України;

— виконання закону про Державний бюджет України, у тому числі шляхом заслуховування звітів про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти головних розпорядників коштів державного бюджету про використання ними бюджетних коштів та результати виконання відповідних бюджетних програм);

— розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України;

— використання кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій.

Згідно ст. 12 Податкового кодексу України Верховна Рада України встановлює на території України загальнодержавні податки та збори і визначає:

— перелік загальнодержавних податків та зборів;

— перелік місцевих податків та зборів, установлення яких належить до компетенції сільських, селищних та міських рад;

— елементи податку та пільги щодо загальнодержавних податків і зборів;

— елементи податку та пільги щодо місцевих податків та зборів.

Повноваження **Президента України** визначаються Конституцією України (ст. 106):

— призначає половину складу Ради Національного банку України;

— утворює, реорганізовує та ліквідує за поданням Прем'єр-міністра України міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;

— скасовує акти Кабінету Міністрів України та акти Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

— очолює Раду національної безпеки і оборони України;

— підписує закони, прийняті Верховною Радою України;

— має право вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів із наступним поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України.

Кабінет Міністрів України згідно Конституції України та Закону України «Про Кабінет Міністрів України» [9]:

— забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування;

— розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України;

— розробляє проект закону про Державний бюджет України і забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, подає Верховній Раді України звіт про його виконання.

Фінансовий контроль *на місцях* забезпечують Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада Міністрів Автономної Республіки Крим та інші місцеві органи влади.

Конституцією України до фінансово-економічної компетенції **Автономної Республіки Крим** віднесено управління майном, що належить АРК; розроблення, затвердження та виконання бюджету Автономної Республіки Крим на основі єдиної податкової і бюджетної політики України.

Згідно ст. 119 Конституції України **місцеві державні адміністрації** на відповідній території забезпечують:

— виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади;

— виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин — також програм їх національно-культурного розвитку;

— підготовку та виконання відповідних обласних і районних бюджетів;

— звіт про виконання відповідних бюджетів та програм;

— взаємодію з органами місцевого самоврядування;

— реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень.

Територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними *органи місцевого самоврядування* управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону тощо [1].

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [7] визначені такі повноваження *сільських, селищних, міських рад* у галузі бюджету, фінансів і цін:

— затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього;

— затвердження звіту про виконання відповідного бюджету;

— встановлення місцевих податків і зборів;

— утворення цільових фондів, затвердження положень про ці фонди;

— прийняття рішень щодо здійснення місцевих запозичень;

— прийняття рішень щодо передачі коштів з відповідного місцевого бюджету;

- прийняття рішень щодо надання пільг по місцевих податках і зборах;
- встановлення для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, розміру частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до місцевого бюджету;
- здійснення в установленому порядку фінансування видатків з місцевого бюджету;
- здійснення відповідно до закону контролю за дотриманням цін і тарифів;
- сприяння здійсненню інвестиційної діяльності на відповідній території тощо.

Рахункова палата здійснює контроль за використанням коштів Державного бюджету України від імені Верховної Ради України [1].

Законом України «Про Рахункову палату» [6] визначні основні її функції та повноваження, які забезпечують виконання таких завдань:

- організація і здійснення контролю за своєчасним виконанням видаткової частини Державного бюджету України, витрачанням бюджетних коштів, у тому числі коштів загальнодержавних цільових фондів, за обсягами, структурою та їх цільовим призначенням;
- здійснення контролю за утворенням і погашенням внутрішнього і зовнішнього боргу України, визначення ефективності та доцільності видатків державних коштів, валютних та кредитно-фінансових ресурсів;
- контроль за дотриманням законності щодо надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам, міжнародним організаціям, передбачених у Державному бюджеті України;
- контроль за законністю та своєчасністю руху коштів Державного бюджету України та коштів позабюджетних фондів в установах Національного банку України та уповноважених банках;
- аналіз встановлених відхилень від показників Державного бюджету України та підготовка пропозицій про їх усунення, а також про удосконалення бюджетного процесу в цілому;
- регулярне інформування Верховної Ради України, її комітетів про хід виконання Державного бюджету України та стан погашення внутрішнього і зовнішнього боргу України, про результати здійснення інших контрольних функцій тощо.

Бюджетним кодексом України визначені повноваження Рахункової палати з контролю у бюджетному процесі:

- здійснення контролю за використанням коштів Державного бюджету України, в тому числі на обслуговування і погашення державного боргу;
- подання Верховній Раді України висновків та пропозицій щодо стану використання коштів Державного бюджету України за підсумками кожного кварталу [2].

Міністерство фінансів України будує свою діяльність на підставі Бюджетного кодексу України та Положення про Міністерство фінансів України [10].

Міністерство фінансів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної фінансової, бюджетної, податкової, митної політики, політики у сфері державного фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку, випуску і проведення лотерей, організації та контролю за виготовленням цінних паперів, документів суворої звітності, видобутку, виробництва, використання та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, їх обігу та обліку, у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму.

Державна казначейська служба України (Казначейство України) діє на підставі Положення про Державну казначейську службу України [11] та є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України.

Казначейство України утворюється для реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, є учасником системи електронних платежів Національного банку України.

Державна фінансова інспекція України (Держфінінспекція України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю, а також внесення пропозицій щодо її формування [12].

Державна податкова служба України (ДПС України) здійснює діяльність на підставі Закону України «Про Державну податкову службу в Україні» [4] та «Положення про Державну податкову службу України» [13]. ДПС України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію єдиної державної податкової політики, а також державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, здійснює міжгалузеву координацію у цій сфері.

Державна пробірна служба України (Пробірна служба України) входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для реалізації державної політики у сфері державного пробірного контролю [14].

Пробірна служба України відповідно до покладених на неї завдань здійснює державний пробірний контроль за якістю дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння (далі — дорогоцінне каміння), виробів з них та матеріалів, що їх містять, проводить у межах своїх

повноважень перевірки додержання вимог законодавства при виконанні операцій, здійсненні обігу та обліку зазначених цінностей.

Державна митна служба України (Держмитслужба України) входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для реалізації державної політики у сфері державної митної справи [15].

Держмитслужба України відповідно до покладених на неї завдань організовує та забезпечує здійснення регіональними митницями, митницями контролю за дотриманням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та громадянами установленого законом порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України, застосування відповідно до закону заходів тарифного та нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України, у тому числі й після завершення операцій митного контролю та митного оформлення.

Національний банк України відповідно до Конституції України забезпечує стабільність грошової одиниці України; проводить грошово-кредитну політику; монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує її обіг тощо [8].

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг (Держфінпослуг) є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг та бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері надання фінансових послуг; розробленні і реалізації стратегії розвитку ринків фінансових послуг та вирішенні системних питань їх функціонування; сприяння інтеграції ринків фінансових послуг в європейський та світовий ринки фінансових послуг тощо [16].

Наведений перелік органів, які мають повноваження у сфері державного фінансового контролю, не є вичерпним.

Особливої уваги заслуговує аудит — професійний незалежний фінансовий контроль, правові засади здійснення якого закладені у Законі України «Про аудиторську діяльність» [5].

Аудиторська палата України функціонує як незалежний орган, формується на паритетних засадах шляхом делегування до її складу десяти висококваліфікованих аудиторів з безперервним стажем аудиторської діяльності не менше п'яти років, представників фахових навчальних закладів та наукових організацій аудиторів та десяти представників державних органів, по одному від Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України, Міністерства економіки України, Державної податкової служби України, Національного банку України, Державної служби статистики України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, Рахункової палати та Державної фінансової інспекції.

Аудиторська діяльність — підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг.

Аудит може проводитися з ініціативи суб'єктів господарювання (добровільний аудит) або у випадках, передбачених законом (обов'язковий аудит).

Висновки. Таким чином, фінансовий контроль можна визначити як:

— різновид фінансової діяльності держави, що здійснюється усією системою органів державної влади та управління, а також спеціальними контрольними органами, та дій, що полягають у перевірці законності та доцільності;

— дії в галузі освіти, розподілу та виконання грошових фондів держави, суб'єктів господарювання та управління із застосуванням специфічних форм та методів його організації та впливу [24].

Л і т е р а т у р а

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Ст. 98 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Ст. 110 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
4. Про державну податкову службу в Україні: Закон України від 04.12.1990 р. № 509-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
5. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
6. Закон України «Про Рахункову палату» від 11.07.1996 р. № 315/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
7. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Ст. 26–28 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
8. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
9. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07.10.2010 р. № 2591-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
10. Указ Президента України «Про Положення про Міністерство фінансів України» від 08.04.2011 р. № 446/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
11. Указ Президент України «Про Положення про Державну казначейську службу України» від 13.04.2011 р. № 460/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
12. Указ Президента України «Про Положення про Державну фінансову інспекцію України» від 23.04.2011 р. № 499/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
13. Указ Президента України «Про Положення про Державну податкову службу України» від 12.05.2011 р. № 584/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
14. Указ Президента України «Про Положення про Державну пробірну службу України» від 13.04.2011 р. № 461/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
15. Указ Президента України «Про Положення про Державну митну службу України» від 12.05.2011 р. № 582/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» від 03.02.2010 р. № 157 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/>
17. Бельский К. С. Оригинальный взгляд на предмет финансового права / *К. С. Бельский* // Государство и право. — 2005. — № 4. — С. 107—116.
18. Вознесенский Э. А. Финансовый контроль в СССР / *Э. А. Вознесенский*. — М. : Юрид. лит., 1973.
19. Воронова Л. К. Финансове право : навч. посіб. / *Л. К. Воронова*. — К., 1998.
20. Воронова Л. К. Финансове право України : підручник / *Л. К. Воронова*. — К. : Прецедент : Моя книга, 2006.
21. Грачева Е. Ю. Финансовый контроль / *Е. Ю. Грачева, Г. П. Толстопятенко, Е. А. Рыжкова*. — М., 2004.
22. Соколова Э. Д. Правовое регулирование финансовой деятельности государства и муниципальных образований / *Э. Д. Соколова*. — М. : Юриспруденция, 2009.
23. Финансовое право : учебник / под ред. Е. Ю. Грачевой, Г. П. Толстопятенко. — М., 2004.
24. Финансовое право : учеб. пособие для вузов / под ред. М. М. Рассолова. — М. : ЮНИТИ-ДАНА : Закон и право, 2001.
25. Эриашвили Н. Д. Финансовое право / *Н. Д. Эриашвили*. — М. : Закон и право, 2000.

А н о т а ц і я

***Ніщимна С. О.* Фінансовий контроль як складова фінансової діяльності держави та місцевих органів влади.** — Стаття.

Стаття присвячена розгляду фінансового контролю як складової фінансової діяльності держави та місцевих органів влади. Окреслюються система та основні повноваження органів, що здійснюють фінансовий контроль в Україні.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансовий контроль, фінансова діяльність держави та місцевих органів влади.

А н н о т а ц и я

***Ніщимна С. А.* Финансовый контроль как составляющая финансовой деятельности государства и местных органов власти.** — Статья.

В статье рассматривается финансовый контроль как составляющая финансовой деятельности государства и местных органов власти. Определяются система и основные полномочия органов, которые осуществляют финансовый контроль в Украине.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, финансовый контроль, финансовая деятельность государства и местных органов власти.

S u m m a r y

***Nishchimna S. A.* Financial control as a component of financial activity of the state and local authorities.** — Article.

Annotation. The article characterizes financial control as a component of financial activity of the state and local governments, defines system and the main powers of bodies which carry out financial control in Ukraine.

Keywords: financial resources, financial control, financial activities of the state and local governments.